

OULUNKYLÄN KOTIKAUPUNKIPOLUT Mäkitorpan reitti

Maunula

- näköala
- kahvila tms.
- jyrkkä
- portaat
- leikkipaikka
- koirapuisto
- vaaranpaikka
- juna
- bussi
- vanha tielinja

Metsälä

Oulunkylän kotikaupunkipolut: Mäkitorppa

27 kohdetta, reitin pituus 4,5 km

1. Liikekeskus Ogeli
2. Leikkipuisto Mäkitorppa
3. Puukoulu
4. Tapio Rautavaaran talon paikka
5. Teininmäki 1
6. Päiväkoti Oulunkylä
7. Rintamamieskerrostalot
8. Rintamamiespientalot
9. Teinilä eli Metsäkummun hoitokoti
10. Uusi Patola
11. Tanhumäki
12. Kustaankartano
13. Plotti
14. Oltermannintien rivitalot
15. Oltermanni liittotalo
16. YIT
17. Käpylän asema
18. Tykkitie ja metsä
19. Rödjan
20. Kylänvanhimman puisto
21. Mäkitorppa
22. Mäkitorpantie
23. Kylänvanhimmantie
24. Oulunkylän palvelukeskus
25. Oulunkylän kirjasto
26. Kallioleikkaus
27. Lohkopellontie

Oulunkylä on yksi Helsingin perinteikkäimmistä kaupunginosista: olihan se itsenäinen kunta ennen Helsingin suurta alueliitosta 1946. Vanhan huvilayhdyskunnan omaleimaista tunnelmaa on vieläkin jäljellä nykyisessä Oulunkylässä, joka on lähes 14 000 asukkaan vireä ja vihreä elinympäristö. Jo yksinomaan kaupungin omistamia viheralueita löytyy 103 m² henkeä kohti.

Kotikaupunkipoluilla tutustutaan mielenkiintoisten paikkojen kautta Oulunkylän historiaan ja nykyisyyteen, luontoon ja kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja henkilöihämiin. Tarkoituksena on erityisesti uusien asukkaiden kotiutumisen edistäminen, mutta polkuja tallaamaan ovat tervetulleita kaikki!

1. Liikekeskus Ogeli

Avattiin 1.12.1987, suunnittelija Simo Järvinen. Oulunkylän keskeisimmälle paikalle oli jo vuoden 1953 asemakaavassa merkitty nykyisen muotoinen rakennus. 1970-luvulla suunnitelmassa oli rakentaa vanhustenkeskus, mutta siitä luovuttiin. Asiaan vaikutti Kustaankartanon modernisointipäätöksen lisäksi Oulunkylä-Seuran kanta sijoittaa tontille kaikkia asukkaita palvelevaa toimintaa mieluiten samaan rakennuskokonaisuuteen.

Tontti odotti sitten tyhjiään 1980-luvun nousukaudelle saakka. Toimeen tarttui nyt yleishyödyllinen Partiosäätiö kumppaninaan takavuosien maineikas aluerakennuttaja Salpa Oy. Liikekeskuksen valmistuminen viimeistään tiesi Oulunkylän torin liiketilojen hiljenemistä. Suurempien kauppakeskusten paineessa edelleen toimintakykyisenä säilyneessä Ogelissa on yli 20 liikettä pankeista erikoisliikkeisiin sekä myös Oulunkylä-Seuran ylläpitämä oulunkyläläisten toimijoiden ilmoitustaulu.

Oulunkylä-Seura järjesti kaupungin rahoituksella vuonna 1988 keskustakilpailun koskien liikekeskuksen ja torin ympäristön kehittämistä. Sen tuomaristossa oli niin kaupungin kuin oulunkyläläistenkin edustus koululaisista alkaen. Kilpailuun tuli 13 ehdotusta, joista mitään ei pidetty sellaisenaan toteuttamiskelpoisena. Oulunkylä-Seura jätti samalla kaupungille omat kannanottonsa keskustan kehittämiseksi. Kilpailusta jäi kuitenkin joitain ideoita, esim. minigolfrata.

2. Leikkipuisto Mäkitorppa

Paikalla on ollut leikkikenttä jo ainakin 1980-luvulla. Nykyinen leikkipuistorakennus ja kahluuallas ovat vuodelta 1996, rakennus kunnostettu ja laajennettu 2007. Kaupungin ylläpitämän leikkipuiston toiminta on avointa kaikille lapsiperheille sisältäen ohjattuja tuokioita sisällä ja ulkona. Lisäksi järjestetään leikkipainotteista kerhotoimintaa kotihoidossa oleville 2,5–5-vuotiaille lapsille kolmena päivänä viikossa. Koululaisille on tarjolla turvallista ohjattua ja vapaata iltapäivätoimintaa, johon osallistuu säännöllisesti noin 60 lasta. Kaikkiaan leikkipuistossa käy säästä riippuen 100–150 lasta päivittäin. Leikkipuistossa vaalitaan ja yhä uusille sukupolville opetetaan perinteisiä lasten leikkejä ja pelejä. Kaupunki tarjoaa kesällä auki olevissa leikkipuistoissaan lapsille maksuttoman lämpimän ruoan. Koulujen lukukausien aikana 1.–2.-luokkalaiset voivat ilmoittautua maksulliselle välipalalle.

Leikkipuisto Mäkitorpan päärakennus paloi 23.7.12 aamuyöstä alkaneessa palossa käyttökelvottomaksi. Syttymissyytä epäillään tahalliseksi. Uuden rakentamiskustannukset arvioidaan olevan 2 miljoonaa. Leikkipuistotoiminnot siirtyivät aluksi Itä-Pakilaan leikkipuisto Etupeltoon, ja puistoon kaavaillaan väliaikaisia parakkeja sekä korvaavaa puukoulun tilojen käyttöä.

3. Puukoulu, Teinintie 6.

Valmistui 1925 kansakouluksi, suunnittelija Toivo Salervo, suojeltu. Rakennus on luonnonkivisokkelille perustettu, rossipohjainen, ulkoa peiterimalaudoituksella verhottu ja koteloiduilla följareilla tuettu hirsitalo. Runko on veistetty kuuden tuuman hirrestä lyhytnurkkaisena. Kerrosala on 800 m², huonekorkeus alakerrassa 3,4 m ja yläkerrassakin 3 m. Maalatut pylväsprofiilit lautajulkisivussa ja joonialaiset kapiteelit viittaavat antiikin rakennustaiteeseen ja klassiseen sivistykseen. Vastaavia löytyy muutamaa vuotta aiemmin rakennetusta Puu-Käpylästä.

Oulunkylän suomenkielinen kansakoulu oli aloittanut 1919 Villa Koivikossa Winsténin sisarusten yläkerrassa nykyisen Jokiniementie 27:n kohdalla. Se toimi tässä aina vuoteen 1959, jolloin valmistui suuri tiilinen kansakoulu. Puukoulussa toimi sitten muutaman vuoden Käpylän Yhtenäiskoulu ennen sen oman koulutalon valmistumista. Vuodesta 1963 vuokralaisena ja 1969 lähtien omistajana on ollut Oulunkylän Seurakunnan Siirtolayhdistys OSSY. Erityisesti tiloja käyttivät alkuvaiheessa päiväkerhot sekä tyttö- ja poikakerhot. 1970-luvun alussa talossa toimi aktiivisesti silloisen laitavasemmiston nuori polvi: SKDL-puolueen varhaisnuorisojärjestön pioneeriryhmä sekä Oulunkylän Demokraattiset Nuoret -yhdistys.

Maanvaihtokaupan ehtona kaupungin puolelta oli, että vanhat rakennukset puretaan ja tilalle rakennetaan lapsi- ja vanhustyön tiloja. Aikaa purkamiseen annettiin vuoteen 1974. Yhdistyksen oli kuitenkin jo taloudellisesti mahdotonta lunastaa ehtoa, joten sopimus raukesi. Sen sijaan alueen asemakaavaa muutettiin ja siitä lohkaistiin vuonna 1987 uusi tontti, jolle sai rakentaa palvelu- ja päiväkotirakennuksen. Samassa yhteydessä molemmat vanhat rakennukset suojeltiin ja puukoulu on arvioitu yhdeksi Helsingin arvokkaimmista vanhoista koulurakennuksista.

Vuosina 1972–82 puukoulua vuokrasi asunnoiksi ja työskentelytiloiksi joukko taideopiskelijoita ylläpitäen ja kunnostaen rakennuksia. Vuodesta 1983 lähtien puukoulussa on ollut Oulunkylän ala-asteen luokkia ja yläkerrassa OSSY:n kutomakerhon kangaspuut. Vanhoja omenapuita löytyy vielä pihapiiristä.

Vanha opettajien asuntola vuodelta 1927 koulun pihalla paloi yllättäen 2002, vain kivijalka on edelleen jäljellä. Asemakaavan mukaan paikalle olisi mahdollista rakentaa alkuperäistä tarkoitusta mukailien sosiaaliset kriteerit täyttävää asumis- tai päivätoimintaa.

Tietolaatikko: Villa Tokyo

Opiskelija-asunnoista oli kova puute vuoden 1972 syyslukukauden lähestyessä. Oulunkylän vanha koulu oli ollut jonkin aikaa tyhjiään ja seurakunta tarjosi sitä vuokralle. Onnekaan sattuman kautta eräs Taideteollisen korkeakoulun opiskelija huomasi ilmoituksen ja kokosi ryhmän asunnonhakijoita eri taidesuuntien osastoilta. Mahtuipa joukkoon joku Taideakatemiainkin puolelta. Myöhemmin poikkitaiteellisuus yhä laajeni, kun mukaan tuli opiskelijoita Sibelius-Akatemiasta ja TKK:n arkkitehtiosastolta. Asian etenemistä helpotti varmaan se, että silloinen Taideteollisen rehtori Jouko Koskinen lupautui puhemieheksi. Oulunkylän seurakunnan siirtolayhdistys teki kulttuuriteon vuokraamalla puukoulun asuin- ja työtiloiksi kohtuullista vuokraa vastaan.

Talo piti ensin korjata, ikkunat paikata, lattiat piti maalata ja seiniltä repiä pois risaiset pinkopahvit. Hirsiseinät loivat tunnelmaa, vaikka huoneita jaettiin pienemmiksi väliseinillä ja parvilla. Kirves- ja putkimies rakensivat vessat ja suihkun. Olosuhteet olivat silti varsin alkeelliset: koko viidentoista aikuisen ja viiden lapsen kollektiivia varten oli yksi pesukone, kuumavesivaraaja ja suihku. Alkuaikojen romanttiseen elämään kuuluivat viikoittaiset lauantaitalkoot. Silloin osa pilkkoi polttopuita, osa siivosi ja osa laittoi ruokaa. Ensimmäisen vuoden aikana pidettiin paljon bileitä ja siitä syystä hyvin monella sen ajan opiskelijalla lieneekin paljon hauskoja muistoja Villasta.

Noin kymmenen vuoden ajan puukoululla asui ja työskenteli taideopiskelijoita. Taideteollisen eri suunnat keraamikoista kuvaamataidonopettajiin ja teollisiin muotoilijoihin olivat hyvin edustettuina. Entisen opettajien asuntolan sauna kunnostettiin kirvesmiehen avustuksella. Tämä oli Espanjan sisällissodan veteraani, osallistunut taisteluihin fasismia vastaan kansainvälisen prikaatin mukana. Talossa sai alkunsa nykyään hyvin arvostetun tekstiilitaiteilijan Maisa Tikkasen ura ja siellä toimi jo ennestään seurakunnan kutomakerho.

Pian tupaantuliaisten jälkeen huomattiin, että talolle pitäisi antaa nimi. Useiden ehdotusten joukosta valittiin arkkitehti Risto Junnilaisen keksimä "Villa Tokyo". Nimi viittasi Taideteollisen oppilaitoksen ylioppilaskuntaan, Tokyoon. Ylioppilaskunnan täyttäessä 50 vuotta 2011 toimitettiin historiikki, jossa kerrotaan myös muistelmia Oulunkylän vanhasta puukoulusta ja Villa Tokyosta.

Tietolaatikko: Oulunkyläläisten varhainen koulutie

On arveltu, että pitäjän lapsille järjestivät alkeisopetusta jo virolaiset Paadisten luostariveljet 1300-luvun loppupuolella. Vuodelta 1729 on säilynyt merkintä, jonka mukaan oulunkyläläinen Mathias Ernesti Löfgren oli kirjoittanut Helsingin triviaalikoulun oppilaaksi. Triviaalikoulua käytiin keskimäärin neljä vuotta. Oppiaineina olivat kristinusko, laskento, latina ja ruotsi. 1800-luvulla käytiin kyläkoulussa pitäjän kirkolla ja 1880-luvun alussa piti kylän kauppias Richard Lindström seurakunnan tukemana omaa kyläkoulua kaikille luku- ja kirjoitustaidottomille. Ruotsinkielinen kansakoulu aloitti 1896 ja suomenkielinen 1919. Hieman paremman väen ns. valmistava koulu toimi 1906–19 kelloseppä Carl Wibergin talossa Jokiniementiellä Wibergin tytärten toimiessa opettajina.

Tietolaatikko: Oulunkylän Seurakunnan Siirtolayhdistys

Vuonna 1958 Oulunkylän seurakunta liitettiin Helsingin 19 seurakunnan muodostamaan yhteistalouteen. Saman vuoden kesällä perustettiin Oulunkylän Seurakunnan Siirtolayhdistys ry varmistamaan, että esim. testamenttilahjoitukset ohjautuvat oulunkyläläiseen käyttöön ja tarpeisiin. Nimestään huolimatta yhdistyksen toiminta on seurakunnasta riippumatonta ja itsenäistä. Yhdistyksellä on täyspäiväisesti palkattu toiminnanjohtaja, sekä ostopalveluhenkilökuntaa. Se ylläpitää Lohjalla Elämännokan leirikeskusta ja järjestää Lasten Kesäakatemiaa, joka tarjoaa kerho- ja kurssimuotoista kesätoimintaa vuosittain lähes 500:lle koululaiselle. Ossy harjoittaa myös muuta paikallista diakoniatyötä.

4. Tapio Rautavaaran talon paikka, Teinintie 4.

Paikalla oli Tapio Rautavaaran omistama puinen rapattu puolitoistakerroksinen omakotitalo, suunnittelija Ola Gripenberg, edusti kotoisaa jälleenrakennuskauden tyyliä. Rautavaara itsekin osallistui keikkojensa ohessa rakennustöihin, jotka valmistuivat vuonna 1951. Talo oli perheen käytössä vielä Tapio Rautavaaran kuoleman 1979 jälkeen. Rautavaaran leski myi sen vuonna 1988 naapurilleen, taitavalle huuliharpunsoittajalle Raimo Sirkiä vanhemmalle, joka lupasi pitää taloa "kuin kukkaa kämmenellä". Siinä asui pitkään Sirkiän pojan, kuuluisan oopperalaulaja Raimo Sirkiän perhe. Vuosituhannen vaihteessa Sirkiä nuorempi ja hänen uusi vaimonsa, oopperalaulaja Cynthia Makris anoivat rakennuslupaa laajennukselle.

Rakennuslupa edellytti kivijalan ja vanhojen julkisivurakenteiden säilymistä, mutta rakennusyhtiön laatiman selvityksen mukaan rakenteet ja perusta eivät olisi kestäneet lisärakentamista, ja kosteuttakin rakenteista löytyi, kuten kaikista aikakauden omakotitaloista löytyy. Siksi omistaja halusi nyt purkaa rakennuksen. Rakennusvalvonnan arkkitehti myönsi luvan uudelle kaksikerroksiselle talolle. "Laajennusta" kritisoivat Rautavaara-seura, kaupunkisuunnitteluvirasto ja kaupunginmuseo. Viraston mukaan Rautavaaran omakotitalolla oli merkittävää kulttuurihistoriallista arvoa omistajan henkilöhistorian vuoksi. Se oli kuitenkin jätetty merkitsemättä suojeltavien rakennusten listalle.

Uusvanhaa pikkupalatsi-tyyliä edustava rakennus valmistui kesällä 2002. Alkuperäisestä on Raimo Sirkiän mukaan säilynyt kellarikerros ja talon muoto sekä entisen kaltainen rappaus. Jupakka oli poliisinkin tutkittavana Helsingin kaupungin rakennuslautakunnan aloitteesta ja Rautavaaran perhe oli erittäin tuotunut purkamisesta. Sirkiä puolisoineen asui uudessa talossa aikansa ja on sittemmin muuttanut pois Oulunkylästä.

5. Teininmäki 1

Hyvin säilynyt suuri funkis-tyylinen paritalo on 1940-luvun alusta, suunnittelija oulunkyläläinen arkkitehti Sigurd Johansson. Sikaria polttava Johansson tunnettiin kylällä leppoisasti "farbror Siggenä". Talon rakennuttivat farmaseutti Greta os. Lönngrén (s. 1906) ja hänen puolisonsa, proviisori Rudolf Sederqvist (s. 1903). Sodan aikana kaikista rakennusmateriaaleista oli pulaa ja erityisesti modernin tyylin mukaisten suurten ikkunalasien hankkiminen on ollut vaikeaa. Perheen poika Bernt Sederqvist asui talossa perheineen vuoteen 1979, jolloin se myytiin.

6. Päiväkoti Oulunkylä

Vanhin Oulunkylän yhdeksästä päiväkodista perustettiin vuonna 1939 Oulunkylän kansanlastentarhan nimellä. Sen perustaja ja pitkäaikainen johtaja oli Agnes Merikoski (1892–1974), joka oli valmistunut lastentarhanopettajaksi Ebeneser-seminaarista vuonna 1919 ja vietti useita vuosia lähetystyössä Ambomaalla (nyk. Namibia). Kansanlastentarha toimi Koivikko-nimisessä rakennuksessa Kylänvanhimmantie 18:ssä. Helsingin kaupunki osti lastentarhan 1947 Agnes Merikosken jatkaessa sen johtajana vuoteen 1956. Hänen jälkeensä johtajana toimi vuoteen 1965 Ilona Polvinen, joka oli aloittanut jo 1939 opettajana Koivikossa.

Nykyinen päiväkotirakennus valmistui vuonna 1957 Kivalterintielle. Tilat suunniteltiin varta vasten lastentarhaksi yli kolmivuotiaalle lapsille. Tarhassa toimi silloin kolme osapäiväryhmää ja yksi kokopäiväryhmä. Rakennus peruskorjattiin 2002. Päiväkoti korostaa kasvatustavoitteissaan myönteisiä oppimiskokemuksia, erilaisuuden suvaitsemista ja hyviä tapoja.

Päiväkodin välittömässä läheisyydessä on Yrjö Rantalan puistoksi muuttunut entinen Tapio Rautavaaran puisto. (Rantalasta tarkemmin ks. Veräjämäen polun kohde 27). Kivalterinpolun pohjoispuolelle Teininpuistoon, Käskynhaltijantien melualueelle lienee odotettavissa kaupungin taholta täydennysrakentamis-painetta.

Oulunkylän vanhin ja suurin mänty kasvaa yksityispihalla Mestarintie 13:ssa, ympärysmitta rinnan korkeudelta yli 3 metriä.

7. Rintamamieskerrostalot

Oulunkylässä on kuusi rintamamieskerrostaloa kaupungin vuokratonteilla. Kivalterintie 20 vuodelta 1955, kutsumanimeltään "Kilometritalo" on 130-metrinen rakennus, jossa 90 asuntoa. Numero 17–19 "Rintamamieskerrostalot" (1956) käsittää 120 asuntoa kolmessa talossa. Nämä molemmat ovat Heikki ja Kaija Sirénin suunnittelema. Alhaalla Pikälähetintien numeroissa 14 ja 18 ovat "Monttutalot" (1957), joissa 120 asuntoa kahdessa talossa.

Tietolaatikko: Mitkä rintamamieskerrostalot?

Jatkosodan jälkeen 11 % Suomen väestöstä oli ilman asuntoa alueluovutusten ja pommitustuhojen vuoksi. Merkittävä osa teollisuuden ja energiantuotannon kapasiteetista oli menetetty, ja materiaalipula oli suuri. Suomen historian suurimmassa maareformissa luovutettiin maata rintamamiehille, kaatuneiden omaisille sekä evakoille. Näin saivat alkunsa kaikkien tuntemat rintamamieskerrostalot – samalla huolehdittiin syrjäseutujen pysymisestä asuttuina.

Vuonna 1949 kuitenkin hyväksyttiin eduskunnassa laki, jonka mukaan kaupungeissa voitiin myöntää lainoja asunto-osakeyhtiöille, joiden osakkaat olisivat muuten olleet oikeutettuja rintamamiestonttiin. Tällaisia yhtiöitä perustettiin koko Suomessa 58, joista 27 Helsingissä. Omarahoitusosuus oli vähintään 10 %. Valtio ja kaupungit myönsivät edullisia lainoja enimmillään 70 %:lle kustannuksista laina-ajan ollessa 36 vuotta, loput piti ottaa normaalein ehdoin pankkilainana. Uusimpien standardien mukaan rakennettuun kerrostalohuoneistoon muuttaminen oli sodan kokeneille rintamamiehille ja heidän perheilleen kuin unelmien täyttymys.

Tietolaatikko: Elämää rintamamieskerrostaloissa

(Annikki Suviranta, Oulunkyläinen nro 3/92): Niin rintamamieskerrostalot kuin rautatieläisten talokin rakennettiin sankkaan metsään. Alkuvuosina hirvet vanhasta tottumuksesta kulkivat entisiä polkujaan ja pyörivät hämmentyneinä talojen pihalla. Liikennelaitoksen bussi kääntyi Käskynhaltijantien ja Mestarintien kulmassa kerran tunnissa. Kilometritalon liikehuoneistossa oli HOK:n kauppa ja vastapäätä K-kauppa, silloin nimeltään A. Taimen. Rautatieläisten talon askarteluhuoneessa oli pieni suutarinverstaas, Kivalterintie 19:n askarteluhuoneessa peruna- ja juurikasvarasto/kauppa, ja 17:n autotallissa myytiin kukkia. Hyvään asevelihenkeen talon asukkaat talkoilla kunnostivat suuren tonttinsa, istuttivat sinne puita ja pensaita, rakensivat lapsille leikkipaikkoja ja myöhemmin vielä ikääntyville asukkaille hirrenpuolikkaista pöytiä ja penkkejä hopeapajujen varjoon. Yhä vieläkin ohikulkijaa viehättävät sireenin tuoksu ja pensaiden vihreys. Jo ensimmäisenä jouluna pihalle hankittiin suuri joulukuusi, jonka ympärillä talon asukkaat jouluaattona pyörivät piirissä. Joulukuusiperinne jatkuu yhä.

Olisi luullut, että kun näin paljon aika tavalla saman ikäisiä perheitä keskitettiin suhteellisen pienelle alueelle pieniin asuntoihin, suurten ikäluokkien "kloppi-ikään" tullut nuoriso olisi häirinnyt alueen rauhaa. Mutta ei. Mestarintien ja Teinintien kulmassa oli sankka kuusikko, joka ulottui aina Tapio Rautavaaran piparkakkutalolle asti ja jota siksi kutsuttiin "Rautavaaran metsäksi". Siellä oli juuri juurineen kaatunut kuusi, jonka rungolle, oksille ja juurille mahtui jokaisena kauniina kevät-, kesä- ja syysiltana kokoontumaan alueen nuoriso. Matkaradio soi hiljaa ja juttu luisti. Keväisin pihatalkoot kutsuivat nuorisonkin haravan varteen. Ja sireenit kukkivat edelleenkin. Talvella isät raivasivat ja jäädyttivät Kivalterintien puoleisten talojen pihoihin luistinratoja, pieniä mutta suosittuja. Mutta alueen rytteläävät asukkaat olivat tyytyväisiä. 1950-luvun lopulla esim. Kivalterintie 21:n miltei joka parvekkeella oli lastenvaunut. Talossa asuvat kotirouvat paimentelivat hiekkalaatikolla ja pihalla työssä käyvien äitienkin lapsia niin ettei mitään kovin suurta kolhua päässyt tapahtumaan, ilman korvausta. Kun yksi äiti halstrasi pesutuvan padan hiilloksella omille lapsilleen silakoita, sinne oli kutsuttu koko pihan lapset. Siitä kiitokset – taisi silloin jäädä kiittämättä. Kaikkia ei kiitos enää edes tavoita. Perheeni asui tässä mässä 12 vuotta. Kun aloimme katsella isompaa asuntoa, kaikki olivat lasten mielestä "liian kaukana". Teinintieltä sitten löytyi se asunto, joka ei ollut liian kaukana. Ja kaikki kolme lasta ovat oman pesänsä rakentaneet 5–10 minuutin kävelymatkan päähän Kivalterintieltä. Oli se vaan onnistunut mäki – ns. sosiaalista asuntotuotantoa.

Samaan aikaan Valtionrautatiet rakennutti viereen KVT 21:een "Rautatieläisten talon" (1955), joka käsittää 60 asuntoa ja kauppahuoneiston. Ryhmän vanhimpina KVT 22 ja 23:ssa ovat "Tynkätalot" vuosilta 1954 ja -55, suunnittelijoina Märtha Blomstedt ja Matti Lampén. Nimitys "Tynkätalo" johtuu talojen muodosta: leveärunkoisia, koska niissä ei ole läpitalonhuoneistoja. Talojen kaikki 128 asuntoa ovat perusratkaisultaan samanlaisia, osaksi toistensa peilikuvina, 50 m²:n kaksioita. Pihalla kukoistavat aikakauden tyylin mukaisesti hevoskastanjat, josikansireenit, jasmiinit ja ruusuorapihlajat sekä erityisen hieno Mantsurian jalopähkinä.

Tässä mainitut yhdeksän taloa olivat Kustaankartanon rakennusten jälkeen Oulunkylän ensimmäiset nykyaikaiset asuinkerrostalot. Yhteensä 518 huoneistollaan talot vastaavat jo hyvin suurta kylää ellei kokonaista pitäjää! Rakennusten sijoittelu väljästi maastoon edustaa sodanjälkeisen modernismin suunnitteluperiaatteita, joiden tunnetuin esimerkki on Tapiolan metsäkaupunki. Taloja on peruskorjattu viime vuosina vaihteittain. Korttelin tunnelmaan tuo lisänsä Kivalterintie 15–17:n julkisivuremontin yhteydessä 2005–06 toteutettu, erityisen onnistunut julkisivuvalaistus.

8. Rintamamiespientalot

Maanhankintalain nojalla muodostetuille noin 100 000 tontille rakennettiin puisia nk. rintamamiestaloja, jonka pystyi kokoamaan talkoovoimin talotehtaiden valmistamista elementeistä. Tyyppitaloja on muutama eri versio, joissa kaikissa savupiippu on keskellä ja neljä huonetta tulisijoiheen sen ympärillä. Osa arkkitehtikunnasta piti talotyyppejä hirvittävän rumina ja kansan tyyliä pilavina. Käytännöllisyydessä ei sen sijaan ole moittimista. Esim. jyrkkä katto mahdollistaa asuttavan ullakkokerroksen, jonka saattoi vuokrata. Talot sijoitettiin yleensä pitkänomaisten tonttien kadunpuoleiseen päähän, jotta tilaa jäi hyötypuutarhalle.

Oulunkylän Koulumetsäänkin raivattiin 1950-luvun mittaan pieni 33 tontin rintamamiestaloalue, jonka luonne on kohtuullisesti säilynyt, vaikka noin puolet tonteista on sittemmin jaettu kahtia uudis- ja täydennysrakentamisen mahdollistamiseksi. Nykyajan tyyppitalojen kehittelyä edustaa Oppipojantie 17b:ssä erikoinen kokeellinen puutalo vuodelta 1996, suunnittelija Juhani Harju. Rakennus on esitelty Parempi Pientalo -kirjassa vuonna 2004 ja sen kuva on myös kyseisen kirjan kannessa.

9. Teinilä, Metsäkummun hoitokoti

Lastensuojelun toimialaan kuuluva hoitokoti Teinilä on alun perin Mannerheimin Lastensuojeluliiton psykoterapeuttinen hoitokoti Metsäkumpu "vaikeasti kasvatettaville" lapsille, perustettu 1947. Sairaaloiden lastenpsykiatrisia osastoja vastaava laitos edusti aikansa moderneimpia näkemyksiä. Se toimi upeassa

jugend-tyylisessä huvilassa Kulltorpissa nykyisellä Mikkolantiellä ja siirtyi Helsingin kaupungin omistukseen vuonna 1952. Vanhan huvilan oltua palomääräysten vastainen Metsäkumpu muutti vuonna 1968 uudisrakennukseen Oppipojantielle ensin väliaikaisesti ja sittemmin pysyvästi. Samalla nimeksi tuli Teinilä. Toimintaperiaatteet pysyivät kuitenkin samoina.

Teinilässä hoidettavien 6–18-vuotiaiden lasten yhteys omaan menneisyyteen, muistoihin ja kokemuksiin on usein puutteellinen. Heidän minäkuvaansa eheytetään monin keinoin mm. perhetapaamisten, kuvallisen ilmaisun ja musiikki-terapian, liikunnan sekä menneisyysmatkailun avulla. Teinilässä on kehitetty hoitomenetelmiä hakemalla virikkeitä miljööterapiasta ja sittemmin yhteisökasvatuksesta. Teinilässä toimi oma koululuokka, jossa annettiin erityisopetusta pitkäaikaisena opettajana Reijo Ollinen. Toinen pitkäaikainen ohjaaja on ollut Juhani Vierimaa vuosina 1975–2011. Nykyisin asiakaspaikkoja on 14 ja sijoitukset yleensä pitkäaikaisia.

10. Uusi Patola

Entiseen Koulumetsään rintamamiestalojen jatkoksi nousi pienimuotoinen betonilähiö vuosina 1971–77. Asemakaavan laativat 1970 muodikasta tuulimyllyperiaatetta noudattaen arkkitehdit Risto Kauria ja Risto Turtola, ja se vahvistettiin pikavauhtia vielä samana syksynä. Tässä yhteydessä luovuttiin aiemmin suunnitellusta Norrtäljentien jatkosta luoteeseen kohti Tuusulantietä. Kun talojen arkkitehtuuria ei tarvinnut tuohon aikaan juurikaan miettiä, rakentamaan päästiin heti. Samalla alueen nimeksi muutettiin Patola, vaikka siihen saakka Patola oli ollut lähellä Oulunkylän vanhaa kirkkoa Patolantien ja Ruutanapuiston vaiheilla. Koulumetsän alkuperäiset asukkaat eivät ole koskaan hyväksyneet uutta nimeä ja he elättelivät aina 1990-luvulle saakka toivoa sen palauttamisesta. Patolan vuokrataloissa on toteutettu vuoteen 2011 mennessä mittavat sisä- ja ulkoremontit sekä julkisivumaalaukset.

Kivipadontie 6:ssa avattiin heti rakentamisen alkuvaiheessa 1971 oma K-kauppa. Sen tiloissa toimi sittemmin Malmin Sähkön toimipiste. Hirsipadontie 8 oli vuodesta 1972 toinen K-kauppa, jota piti Edvin Pajunen.

Tietolaatikko: Aluerakentaminen

Kun suuri maaltapako alkoi 1960-luvulla, rakennusteollisuus oli juuri sopivasti oppinut soveltamaan liukuhihnatuotantoa betonielementteihin. Nousukauden hengessä ajateltiin, että muuttajille rakennetaan uusiin esikaupunkeihin nopeasti väliaikaisia vuokra-asuntoja, jotka voidaan tarvittaessa vaikka purkaa, kun ihmiset vaurastuvat ja muuttavat omistusasuntoihin. Ihanteellisessa "lähiössä" olisivat lähellä niin palvelut, naapurit kuin koskematon luonto. ...jatkuu...

... jatko tietolaatikkoon Aluerakentaminen

Edes Suomen suurin kaupunki Helsinki ei ollut valmistautunut nopean kasvun vaatimaan kaavoitukseen ja kunnallistekniikan toteutukseen. Aluerakentaminen ratkaisi ongelman: maanhankinta, rahoitus, suunnittelu, rakentaminen ja asuntosäästäminen niputettiin yhteen, osittain kuntien päätöksenteon ohi. Valtion ohjauksessa haettiin asuntotuotantoon tehokkuutta ja taloudellisuutta sarjallisuuden ja ruutukaavan avulla. Myös arkkitehtuurissa ajan arvot olivat vastakkaiset 50-luvun vaihtelevalle ja ympäristöön mukautetulle suunnittelulle, jota vielä esim. Käskynhaltijantien eteläpuolella on näkyvissä.

Aluerakentamisen kulta-aikaa oli 1960–70-luvun vaihe. Sen jälkeen rakentaminen on painottunut pienempiin hankkeisiin valmiin kaupunkirakenteen sisään. Myös hankkeiden toteutustapa on muuttunut niin, että kunnat nykyään taas ohjaavat kaavoitusta ja rakentamista. Vanhoja lähiöitä ei ole purettu, vaan taloja on alettu kunnostaa. Suomessa on kaikkiaan noin 300 lähiötä, joissa asuu miljoona ihmistä. Ensimmäinen lähiöissä syntynyt sukupolvi on aikuistuttuaan jopa alkanut hakeutua takaisin kotiseudulleen.

Tietolaatikko: Esikaupunkien renessanssi

Yhä suurempi osa Helsingin kasvusta on jatkossa täydennysrakentamista vanhoihin esikaupunkeihin. Asukkaita tämä usein huolestuttaa erityisesti viheralueiden säilymisen kannalta. Toisaalta keskimääräisen asumisväljyyden kasvaessa lähialueiden elinolosuhteiden edellyttää asiakkaiden uudistamista, käytännössä asuntotarjonnan lisäämistä ja monipuolistamista. Aiemmin tapauskohtaisesti käsitellyt täydennysrakentamista pyritään siksi tarkastelemaan jatkossa kaupunginosan laajuusina kokonaisuuksina. Samalla tavoitteena on ohjata rakentamista niin, että tiivistäminen palvelee kaupunginosan pitkän tähtäimen kehitystä. Tässä yhtenä tekijänä lähiympäristön laatu voi jopa kohentua, jos rakentaminen on laadukasta.

Ajattelutapa on Helsingissä suhteellisen uusi, syntynyt tässä muodossa yleiskaavan 2002 laatimisen yhteydessä. Käsitteitä määritteli 2004 Tero Santaoja opinnäytetyössään ja 2006 yleiskaavaosastolla kirjoitettiin aiheesta perusteellinen raportti "Esikaupunkien renessanssi". Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 2010 renessanssin ensimmäiset painopistealueet ja 2011 niiden kehittämissuunnat, joissa huomiota kiinnitetään mm. kaupunginosien kehityskelpoisuuteen reuna-alueisiin ja aluekeskusten välisiin raideyhteyksiin. Myöskin raideliikenteen asemaseutujen kehittäminen on tähtäimessä.

Oulunkylän renessanssi

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteutti v. 2011 tarkastelun jossa Oulunkylä sisälsi Maunulan, Patolan, Metsälän, Veräjämäen ja Veräjälakson sekä Käpylän aseman lähiympäristön alueet. Painopiste on Oulunkylän ja Käpylän asemaseutujen kehittämisessä sekä Jokeri I:n linjan ympäristön tiivistämisessä. Hanketta esiteltiin asukastilaisuuksissa ja toteutettiin verkkokysely. Renaissance tuloksia hyödynnetään myöhemmin mm. Oulunkylän asemaseudun kehittämisessä, jonka osana aloitetaan asemakaavatyö vuonna 2012. Tulevaisuuden rakentamista ja alueiden kehittämistä on hahmotettu raportissa teema-tarkasteluin.

Tavoitteiden toteuttaminen ja niiden suunnitteluun osallistuminen on Oulunkylä-Seuran mielestä lähivuosien tärkeimpiä haasteita asukkailla.

11. Tanhumäki

Suomen Kansan Demokraattisen Liiton (SKDL) Pakilan osasto sekä urheiluseura Pakilan Visa rakensivat 1946 tanssilavan Pakilan ja vähän Oulunkylänkin nuorille. Kauniille mäenkumpareelle kaupungin vuokraamalle nousi talkoilla ja yhdistysten ottamien pankkilainojen turvin tanssilava, joka sittemmin ristittiin Tanhumäeksi. Orkesterikatos oli avokallion itäpuolella. Itse pyöreähkö lava oli mäen korkeimmalla kohdalla ja sieltä oli upea näkymä Maunulan suuntaan. Paikka on nykyisen Risupadontie 6 G:n päädyistä noin 30 metriä länteen.

Tanhumäellä esiintyivät aikansa kuuluisat orkesterit Dallapésta alkaen ja solistit kuten Olavi Virta, Reijo Kallio, Viola Talvikki ja Vieno Kekkonen. Suositun tanssilavan osakasjärjestöjen jäsenet hoitivat toimitsija- ja järjestysmiestehtävät tanssi-iltoina omalla vuorollaan. Vuonna 1963 Helsingin kaupunki kuitenkin sanoi vuokrasopimuksen irti lopettaen lavatoiminnan ja myös vakituisen rahatulon järjestöiltä.

Ensimmäisen maailmansodan aikaan kukkula palveli Helsingin maalinnoituksen tuliasemana ja sen kupeesta kulki tykkitie koilliseen ja etelään. Yhä vieläkin paikalta on näköala Maunulaan, joka rakennettiin 1950-luvulla oulunkyläläisen Månsaksen tilan takametsiin. Laakson pohjalle avattiin Tuusulanväylä vuonna 1967. Nykyään sitä käyttää tällä kohtaa lähes 40 000 ajoneuvoa vuorokaudessa – ollen yksi Helsingin hiljaisimmin liikennöityjä sisääntuloväyliä. Moottoritie jakaa silti tehokkaasti Maunulan erilleen muusta Oulunkylästä.

12. Kustaankartano

Helsingin kaupungin ensimmäinen ja aikanaan Suomen suurin vanhainkoti aloitti toimintansa Oulunkylässä 1953 jatkaen aiempien kunnalliskotien perinteitä. Projekti oli suurisuuntainen sodasta toipuvassa kaupungissa ja kesti kaikkiaan yhdeksän vuotta. Varsin itsenäisesti toimineen suunnittelu- ja rakentamistoimikunnan arkisto on valitettavasti kadonnut pöytäkirjoineen ja urakkasopimuksineen.

Yhtenäiset tiilirakennukset puistoineen on suunnitellut arkkitehtipariskunta Eija ja Olli Saijonmaa. Julkisivut ovat puhtaaksimuurattua poltettua tiiltä. Julkisivutiilet ovat kokoa 6 x 13 x 27 cm²² ja haluttu horisontaalivaikutus on saatu aikaan korostamalla vaakasaumaa keltaisella ja häivyttämällä pystysaumaa punaruskealla laastilla varsinaisen muurauksen jälkeen.

Suunnittelijat olivat hyvin tarkkoja, että yhtään puuta ei saanut kaataa rakennustyömaalla arkkitehdiltä lupaa kysymättä. Entinen vesikuoppa ruopattiin ja koneistettiin suihkulähteeksi juhlasalin oven viereen. Siihen teki veistoksen "Pulut" vuonna 1959 kuvanveistäjä Ulf Tikkanen, kirjailija Henrik Tikkasen veli.

Viimeistenkin rakennusten valmistuttua 1956 hoitopaikkoja oli 777 ja myöhemmin enimmillään noin 850. Vuonna 1957 laitoksen nimi muutettiin Kustaankartanon vanhainkodiksi, jolla viitataan paitsi kaupungin perustajaan Kustaa Vaasaan, myöskin Suomen ensimmäiseen köyhäinhoidon tarkastajaan Gustaf Adolf Helsingiukseseen (1855–1934), joka merkittävästi edisti vaivaistalojen rakentamista Suomen kuntiin. Juhlasalissa on Eero Järnefeltin vuonna 1911 maalaama muotokuva Gustaf Adolf Helsingiuksesta.

Rakennukset saneerattiin ensimmäisen kerran 1970-luvulla ja uudelleen 1982–2002, jolloin perinteinen vanhainkoti muutettiin huonokuntoisille vanhuksille tarkoitetuksi hoivakodiksi. Samalla pitkäaikaiset asiakaspaikat vähentyivät 520:en ja nyt remonttien vuoksi lähivuosiksi 460:een. Silti Kustaankartano on edelleen Suomen toiseksi suurin vanhainkoti. Henkilökuntaa Kustaankartanossa on noin 500, joista 350 varsinaisissa hoitotehtävissä. Lyhytaikaista hoitoa on toteutettu 1980-luvulta alkaen, dementia- ja psykogeriatriset osastot perustettiin 1990-luvulla. Helsingin seurakuntayhtymän asettama sairaalapastori kiertää suoraan osastoilla. Kaupungin ylläpitämä kodinomainen kappeli uudistettiin 2004, toimituksia on vuosittain toistasataa. Puset paviljongit kotiinkuntoutuvien käyttöön ovat vuodelta 2005, suunnittelija Kaisa Vepsäläinen. Rakennukset ovat periaatteessa tilapäisiksi tarkoitettuja, joskin toistaiseksi pysyvästi paikallaan.

Vuodesta 1985 palvelukeskus on tarjonnut ateria- ja virkistyspalveluja kaupungin muullekin eläkeläisväestölle sekä työttömille. Lisäksi on liikuntaryhmien ohjausta, työväenopistojen teatteri-ilmaisukursseja sekä käsityökeskuksen toimintaa. Virikepiha kuntolaitteineen ja pöytäryhmineen valmistuu puistopihalle 2012. Sen käyttö on luvallista myös lähiseudun asukkaille ja vaikka päiväkotiryhmille. Elämää alueelle tuo myös kaikille avoin kahvila–ravintola erityisen hienossa 50-luvun tyyliässä, joka kunnostettu 1990-luvulla. Monet sen yksityiskohdat on sodanjälkeisen ajan tapaan toteutettu huolellisena käsityönä ja kunnan perusteella niistä on myös huolehdittu säännöllisesti. Puset detaljit, joissa on rikkaasti hyödynnetty kotimaisia puulajeja, ovat vuosien kuluessa luonnollisesti tummuneet. Kartanoravintolassa olevat Paavo Tynellin mittatilaustyönä suunnittelemat edustavimpien julkitilojen valaisimet on säilytetty ja milloin osia on säilytetty, on mallin mukaan teetetty uusia.

13. Plotti

Keisarillinen Venäjä rakennutti ensimmäisessä maailmansodassa Pietarin suojaksi laajan linnoitusjärjestelmän, jonka osana myös Helsingin ympärille kaivettiin 1914–17 maalinnoitus aikansa uusimpien linnoitusoppien mukaan. Sen tarkoituksena oli Viaporin sekä Kruunuvuorenselän sotatasataman selustan suojaaminen. Varustukset ulottuvat yhtenäisenä kaarena Vuosaaresta Westendiin. Venäjän vallankumous 1917 kuitenkin keskeytti linnoitustyöt. Säilyneet rakennelmat ovat muinaismuistolain suojaamat.

Ennen Kustaankartanon rakentamista oulunkyläläisten tuntemassa mustikkametsässä oli kaksi tuntuksua eli plottia. Ne ovat maalinnoituksen tukikohdan XXI tykkipatterin keskeneräinen tulasema. Aseistukseksi oli mahdollisesti suunniteltu 229 mm:n mörssäreitä etulinjan sijoituessa nelisen kilometriä pohjoiseen Tuomarinkylään. Kaivannot ovat sittemmin täyttyneet vedellä. Toinen tuntuksua toimi uimapaikkana, toinen matonpesupaikkana.

Uimapaikkana käytetty plotti on tallella, halkaisijaltaan vajaat parikymmentä metriä ja vettä oli ehkä kuusi metriä. Syvämpi ranta kuului miehille, matalampi vastaranta naisille. Tasaisilla kallioilla oli hyvä paistatella päivää. Uintipaikalle oli rakennettu talkoilla kaksikerroksinen hyppytorni, jonka tasot olivat kolmessa ja kymmenessä metrissä. Jopa kaupungista saakka tultiin uimaan Oulunkylän plotille, jonka vesi oli puhdasta pohjavettä ja vaihtui, joskin hitaasti. Lammessa oli ainakin vielä 1960-luvulla runsaasti ruutanoita. Vuonna 2011 puhdistettu plotti (Metsälampi) on kunnostettu ympäristöineen vanhainkodin asukkaiden käyttöön ja sen yhteyteen on rakennettu laululava sekä pystytetty edesmenneiden omaisten muistelukivi.

14. Oltermannintien rivitalot 12 kpl

Rakennettu 1971–72. Aikakautensa minimalistiseen tyyliin suunniteltu 12 rivitalon kokonaisuus, jonka toteutti rakennusyhtiö Mattinen–Niemelä Oy Tampereelta. Julkisivujen ilmettä piristää ikkunoiden ryhmittely harmaaseen syvennykseen. Pienelementeistä kootuissa rivitaloissa on isoja asuntoja kooltaan 150–250 m². Optiona oli tilattavissa aikansa huippuvarustus: pieni uima-allas alakertaan saunaosaston yhteyteen. Nämä on tosin useimmissa tapauksissa nykyisin jo muutettu muuhun käyttöön.

15. Oltermanni liittotalo

Valmistui 1991, suunnittelija Erkki Valovirta. Keskustakorttelin jälkeen vuosikymmenen suurin rakennuskohde Oulunkylässä, bruttoala 5927 m². Talon arkkitehtuuri on kadun suuntaan sopeutettu ympäröivään pientalomiljööseen, kun taas korkeampi massa on Tuusulantielle päin. Vaihtelevan kokoisista ja muotoisista elementeistä koottu rakennus pyrkii ulkoasultaan olemaan yksinkertainen ja selkeä. Julkisivua jäsentävät valkoinen ja sininen laatoitus. Erkki Valovirta on suunnitellut paljon opiskelija-asuntoja ja palvelutaloja, niistä tunnetuimpana Folkhälsanin toimipiste Ruskeasuolla.

Oltermanni-talon omistavat Hengityslitto ja Sydänliitto, joiden keskustoimistot sijoittuvat tänne. Talo palvelee myös lähiseudun asukkaita: sen kuntosalille pääsee kausikortilla, uimahalliliikuntasalissa on ryhmien liikuntavuoroja, kokoustiloja varataan esimerkiksi taloyhtiöiden kokouksia varten ja talossa toimii kaikille avoin kahvila–lounasravintola.

16. YIT

Käpylän aseman ympärille on noussut moderni pääkonttorikeskittymä, jonka lippulaivana on Suomen suurin rakennusyhtiö YIT. Sen juuret ovat 1912 aloittaneessa Yleisessä Insinööritoimistossa. Vuonna 1926 yrityksen osti Ragnar Kreuger, joka kehitti innovatiivisia ratkaisuja: mm. keksi käyttää puuputkia teollisuuden vesihuollossa. Jo varhain kansainvälistynyt yritys on 1970-luvun Lähi-idän ja Afrikan seikkailuiden jälkeen keskittynyt Itämeren alueeseen. Vuonna 1987 Yleinen Insinööritoimisto sulautettiin Perusyhtymään, jonka nimi samalla muutettiin YIT:ksi. Nyt Suomen suurimman rakennusyhtiön palveluksessa on runsaat 26 000 työntekijää 14 maassa.

Näyttävä toimitalo valmistui Oulunkylän puolelle rataa 1992 alun perin Valmetin käyttöön, suunnittelija arkkitehtitoimisto Ruokosuo. Valtion Metallitehtaat Valmet muodostettiin 1946 yhdistämällä sotakorvaustuotteita valmistavat valtion metallitehtaat. Valmet valmisti metallista lähes kaikkea saunan lämpömittareista rynnäkkökivääreihin, lähijuniin ja paperikoneisiin saakka. Sen perillisiä ovat mm. Metso, Sako, Sisu-auto, Otis (hissit) ja telakoiden osalta eri mutkien kautta korealainen STX. Sittenmin toimistona ollut rakennus sai erikoisella metallikasetilla päällystetyn laajennusosan 2008, arkkitehtitoimisto Sarc. Sen katutasossa toimivat sekä Mustapekka, Suomen paras ruokakauppa vuonna 2010, että aiemmin Käpylässä Kullervonkadulla sijainnut Alko.

Mäkitorpantien risteyksen kulmassa tontilla on maisemallisesti merkittävä, säilytettävä silokallio.

Värjärintien kulmassa toimii tv-tuotantoyhtiö Fremantle Media entisessä Fläktin (Suomen Puhallintehtaan) toimitalossa.

Radan takana Käpylän puolella ovat naapureina asuntorakennuttaja Sato sekä kunta-alan konsulttitalo Finnish Consulting Group. Tuusulanväylän toiselle puolelle valmistui 2008 YIT:n rakennuttama Business Park Duetto, jonka myötä alueella oli valmiina jo 90 000 m² pääkonttoritason toimitilaa. Sen jatkona on 2012 valmistunut Triotto.

17. Käpylän asema

Päätöksen rautatien rakentamisesta Helsingistä Hämeenlinnaan siunasi keisari Aleksanteri II vuonna 1857. Rakentaminen alkoi vuoden kuluttua ja junaliikenne 1862 aluksi kolmesti viikossa kumpaankin suuntaan. Pian vuorot tihentyivät ja alettiin myös rakentaa yhteyttä Riihimäeltä Viipurin kautta Pietariin. Oulunkylä sai oman pysäkin 1873 ja Käpylä 1910. Nimi johtuu oulunkyläläisestä Kottbyn tilasta, jonka maihin nykyinen Metsälä kuului.

Vanhat käpyläläiset ja ogeliläisetkin muistavat rautatieaseman vieressä, nykyisen Business Park Dueton vaiheilla olleet kaksi ankkalampea, joissa uiskenteli ankkujen lisäksi ruutanoita ja lapset purjehtivat omatekoisilla lautoilla. Isommassa lammessa oli kaunis hiekkaranta, jossa käytiin uimassa. Talvella lammet olivat tärkeä luistelupaikka. Lammet katosivat viimeistään 1967 Tuusulanväylää rakennettaessa. Vanha asema on sekin purettu. Tilalle saatiin vuonna 1991 uudet lähiliikennelaiturit porrasrakennelmineen, rakennuskustannukset 46 miljoonaa markkaa. Ensimmäiset paikallisjunaveturit hankittiin Sveitsistä 1886. Kolmas raide pelkästään lähijunien käyttöön valmistui 1972 ja neljäs 1996.

Tietolaatikko: Wälitaipaleen maantieasia (Uusi Suometar nro 122B; 28.05.1908):

"Me Wälitaipaleen asukkaat olemme pahemmassa kuin pulassa. Pysäkkiä ei meille ole luwattu. Poliisit owat miehittäneet rautatieradan, joten emme saa sitä kulkea.

Ainoa ulos pääsy täältä on tawattoman kurjassa asussa olewa peltotie, joka Pasilasta vie rautatien wieritse Oulunkylään. Tahtoissimme ryhtyä tätä tietä linjaamaan, mutta emme uskalla, kun se on muitten maalla. Se tien osa, joka on Oulunkylän ja Wälitaipaleen wälillä, on rautatien alueella, sekä Wälitaipaleen ja Pasilan sotilaswirkatalon wälinen osa Helsingin kaupungin alueella, tuon wirtatalon ja Pasilan huwila-alueen wälinen osa kuuluu tälle wirtatalolle. Eikö näitten eri maanomistajien welwollisuus olisi panna tietä kuntoon? Sanotun tien warrella on kaksi inhottawaa lannankaatopaikkaa, joitten ohji kesäkuumalla kulkiessa tahtoi läkähtyä. Toinen kaatopaikka kuuluu wuokraaja Johanssonille, toinen wuokraaja Molinille. Edellinen kaatopaikka on kahdenpuolen tietä. Itse tielläkin on lantaa. Mitä meidän on tehtävä tällaisten sietämättömien epäkohtien poistamiseksi? Wälitaipaleen asukkaat."

18. Tykkitie ja metsä

Helsingin maalinnoituksen joukkojen ja raskaan tykistön siirtämistä varten tehtiin erikoisella "makadammilla" kivetty tykkitie huolellisesti kestäväksi käyttöä myös kelirikkoajaksi. Ne yhdistivät maalinnoituksen tukikohdat toisiinsa katkeamattomana verkostona Vuosaaresta Westendiin. Sodan jälkeen tykkitiet paransivat paikallisia tieoloja merkittävästi. Ne ovat monin paikoin edelleenkin jäljellä käyttökelpoisina mm. erinäisten ulkoiluväylien pohjana.

Tykkitien metsässä on keväällä runsaasti valkovuokkoja. Aikaisemmin valkovuokkometsä oli vielä laajempi ulottuen YIT:n nykyisen pysäköintikentän yli. Alueella kasvaa myös vanhoja lääkekasveja keltamoaa ja sudenmarjaa, joita molempia käytettiin silmätauteihin. Lähempänä YIT:tä radan varressa ja ratapenkalla näkyy vanhan kulttuurikasvin ukontulikukan keltaisia, pystyjä kasvantoja. Takiaisissa viihtyvät tiklit, joiden helähtävää sirkuttelua kuulee

varsinkin kevään aurinkoisina päivinä. Myös punatulkut viihtyvät radanvarren puissa ja pensaissa, joista kuuluu niiden surumielistä bööb-laulelua. Tykkitiien runkohaapsasen (sarvijäärä) vaivaamissa haavoissa viihtyvät palokärjet, käpytikat ja pikkutikat.

Kesäiltojen hämärtyessä metsiköiden liepeillä lentelevät lepakot. Varsinkin niitä on nähty Värikujan puistossa, jonne ne tulevat tykkitiien metsiköstä ja ehkä Taivaskallion alueelta. Niittyleinikit ovat runsas jäännös ajalta, jolloin Oulunkylässä vielä oli peltoja. Nisäkkäistä siilejä taapertaa edelleen Oulunkylän puutarhoissa. Siilin heimo on pysynyt lähes muuttumattomana jo miljoonia vuosia. Nykyisin rauhoituksesta huolimatta sitä uhkaa kasvanut autoliikenne ja liian siistit pihat, joilta on vaikea löytää piiloja sekä pesäpaikka talvihorrosta varten.

Käpylän ja Oulunkylän välisellä rajalla kulkee Helen Sähköverkko Oy:n 110 kilovoltin avojohto, joka yhdistää Pitäjänmäen ja Viikinmäen sähköasemat. Pituudeltaan 6 km:n linja on rakennettu alun perin 1950 ja uusittu useaan otteeseen, viimeksi 2009. Rataa ylitettäessä korkeimmat pylväävät ovat 55,5-metrisiä.

Tietolaatikko: Metsän pelastaminen

Talvella 2008 YIT haki kaupungilta toimenpidelupaa nykyisen parkkipaikkansa laajentamiseen melkein Kylävoudintielle asti metsikköön, joka on ollut pitkään hyödyntämättömänä Ratahallintokeskuksen reviiiriä. Väliaikainen lupa myönnettiin virkamiespäätöksellä lähitalojen asukkaiden vastustuksesta huolimatta. Asukkaat vetosivat nyt metsikön halki kulkevaan, kaikkien tuntemaan tykkitiiehen ja sitä suojelemaan muinaismuistolaikiin. Jostain syystä juuri tätä kohtaa tykkitiestä ei kuitenkaan mainittu inventointiraportissa. Maa oli lumen peittämä, eikä virallisia arkeologisia tutkimuksia haluttu enää käynnistää. Virkamiehet iloitsivat, että "ette te voi todistaa, että siellä on tykkitie". Linjat kepit oli jo tuotu paikalle, kun oulunkyläläisaktiivi, biologi Seppo Oja löysi kevätauringon paljastamasta ulkoiluväylän hiekasta selvästi ihmisen työstämän vanhan kiven. Tykkitie oli tosiasia, ilmeisesti maalinnoituksen varhaisinta rakennusvaihetta 1915 suuntautuen Oulunkylästä Pasilan tukikohtaan. Niin metsikkökin pelastui. Seppo Oja nimettiin ansaitusti Vuoden oulunkyläläiseksi 2008.

Nytemmin tykkitiien metsikkö on merkitty kaupungin suunnitelmissa "kehittämisalueeksi", joten tarina jatkuu...

19. Rödjan

Rautatieyhteyden avaamisen jälkeen vuosina 1882–1910 lohkottiin Kottbyn tilan maista 12 huvilapalstaa. Ne muodostivat radan varteen Rödjanin eli Perkiön huvilaryhmän, naapurinaan Etumetsän huvilaryhmä hieman syrjempänä. Tännekin vedettiin sähkö pian Oulunkylän Sähkövalaistusyhtiön perustamisen 1911 jälkeen, sillä tiedetään perkilöläisten jo varhain valittaneen "virran olevan niin heikko, että sillä tuskin näki lukea saati sitten kirjoittaa".

Tietolaatikko: Maalinnoitus

Venäjän menetettyä koko Itämeren laivastonsa Japanin-sodassa 1905 jäi pääkaupunki Pietari ilman suojaa mereltä päin. Uutta laivastoa varustettaessa päätti keisari Nikolai II rakennuttaa Pietarin suojaksi laajan linnoitusjärjestelmän aina Ahvenenmaata ja Hiidenmaata myöten. Toimenpiteisiin kuitenkin ryhdyttiin vasta maailmansodan puhjettua Euroopassa, Saksan uhan kasvaessa ja USA:n myönnettyä suuren lainan rakentamista varten. Helsingin maa- ja merilinnoituksen tarkoituksena oli nyt Viaporin linnoituksen ja Kruunuvuorenselän sotasataman selustan suojaaminen. Vallihautoja kaivettiin vuosina 1914–17. Varustukset ulottuvat yhtenäisinä Vuosaaresta Westendiin. Joukkojen ja raskaan tykistön siirtämistä varten tehtiin tykkitiit niin huolella, että ne ovat monin paikoin edelleen jäljellä käyttökelpoisina. Linnoitustöissä oli mukana suuri joukko pääkaupunkiseudun asukkaita sekä venäläisten Kaukoidästä tuomia maaorjia ja sotavankeja: mongoleja, tataareja, kirgiisejä ym. joita kutsuttiin yleisesti "kiinalaisiksi". Nämä asuivat maakuopissa ja olivat paikkakuntalaisten kannalta muutenkin hyvin eksoottista väkeä ruokailuun. Tottumuksineen. Itse keisari Nikolai II tarkisti töiden etenemisen vierailullaan 1915. Maalinnoituksella taisteltiin ainoan kerran 11–13.4.1918 Suomen sisällissodan aikana, kun Hangossa maihin nousseet saksalaiset etenivät punaisten hallussa olleeseen Helsinkiin Leppävaaran suunnasta. Varustukset ovat muinaismuistolain suojaamat.

Tietolaatikko: Oulunkylä sodassa (mm. Erik Relander Oulunkyläinen 4–5/1989)

Miesten ja hevosten lähtiessä "ylimääräisiin harjoituksiin" lokakuussa 1939 Oulunkylän kotirintamallakin varauduttiin suursodan syyntymiseen. Perustettiin väestösuojelutoimikunta, hankittiin suojeluvälineistöä, järjestettiin harjoituksia ja ensiapukursseja sekä organisoitiin yövartiointi. Valmistaututtiin jopa siihen, että vihollinen saattaisi käyttää kaasua siviiliväestöä vastaan. Neuvostoliitto aloitti sodan 30.11.1939 ja pommitti Helsinkiä päivän aikana kahdesti. Oulunkylässä oli 25 sirpale- ja väestönsuojaa. Joulupäivän aamunakin tuli ilmahälytys ja koko päivä vietettiin suojoissa. Toivolannan suuressa, I maailmansodan aikaisessa venäläisten louhimassa kallio- luolassa oli joulukuusi ja pidettiin jumalanpalvelus suomeksi ja ruotsiksi. Oulunkylää ei pommitettu talvisodan aikana, mutta ratalinjaa seuraavia pommikoneita lensi tästä yli ja niitä kohti ammuttiin käsiaseilla. Suojeluskuntatalolla nykyisellä Torivoudintielle kokoon tuivat suojeluskuntalaisten lisäksi sotilaspojat, lotat ja pikkulotat. Suojeluskuntalaisten tehtävänä oli mm. vartioida sotilaskuljetuksille tärkeän Herttoniemen satamaradan siltaa Vantaanjoella. Talvisodan yhteishenki näkyi välirauhan aikana mm. siinä, että ensimmäistä kertaa kaikki Oulunkylän urheiluseurat järjestivät yhteiset "olympialaiset". Keväällä 1941 osallistuttiin joukolla maaottelumarssiin, jossa Suomi voitti Ruotsin ylivoimaisesti. Jatkosodan alettua paheni myös elintarvikepula säännöstelykortteineen ja korvikkeineen. Juotiin sikurikahvia tai vadelmateetä, poltettiin kessua ja käveltiin puukengissä. Sieni- ja marjaretkiä tehtiin pitkälle Sipoon ja Seutulan metsiin. Niillä, joilla oli sukulaisia maalla, oli onni saada joskus heiltä harvinaisuuksia kuten voita tai lihaa. Linja-autot oli otettu sotapalvelukseen ja katuvaloja ei tietenkään poltettu pimeällä. Kesällä 1942 Oulunkylässä jäi kiinni desantti. Hänet paljasti tarkkasilmäinen pikkupoika, jonka huomasi kaupassa asioineen väärin kiinnitetyn kurssimerkin ja napit. Oulunkyläläisiä kaatui sodassa 36 henkeä. Aineelliset vahingot sen sijaan jäivät melko vähäisiksi. Vaarallisin tilanne olivat Neuvostoliiton kaukotoimintailmajoukkojen helmikuussa 1944 toteuttamat Helsingin suurpommitukset, joiden tarkoituksena oli murskata kansan taistelutahto tuhoamalla pääkaupunki ja siten pakottaa Suomi irrottautumaan suursodasta. Ensimmäisessä hyökkäyksessä pudotettiin Helsinkiin ja sen ympäristöön kaikkiaan noin 7000 pommia. Tehokkaan ilmatorjunnan ansiosta suurin osa niistä päätyi kuitenkin mereen ja naapurikuntiin. Ampumasuunnasta riippuen joskus Taivaskallion ilmatorjuntapatterin ammusten sirpaleet putosivat ilmasta radan sähkötyslinjalle ja niistä kuului kirkas helinä.

Neljä vanhaa huvilaa on vielä jäljellä. Niistä vanhin on Kyläsepänkuja 1 vuodelta 1901. Tässä Kyläsepänkuja 2:ssa on Perkiö 2, pystytetty 1906 Helsingistä puretun vanhemman rakennuksen hirsistä. Pihaa koristavat alkuperäiset betoniset antiikin jumalattaret seuranaan maljakkoa pitelevä karhu. Neljäs patsas oli leijona, mutta se on perimätiedon mukaan hävitty korttipelissä. Jäljellä on enää jalusta. Talon omistajista on tiedossa ainakin kauppias T. Tarkoff ja myöhemmin hänen leskensä Agata Tarkoff.

Helsingin pommituksissa jatkosodassa Perkiön huvilaryhmään putosi 6.2.1944 kolme pommia. Perkiö 2:ssa kuoli heti yksi henkilö ja toinen sairaalaan viety. Sirpaleiden jäljet olivat nähtävissä yläkerran sisäkatossa asuntoa C 1 remontoitaessa. Kuntaliitoksen jälkeen Perkiön huvilaryhmä rapistui ja päätyi vähä vähältä uudisrakentajien kynsiin. Perkiö 2:a pidettiin kuitenkin yllä mm. puuseppä-asetinlaitemies Johannes Heikurisen toimesta. Sen kohtaloksi oli koitua tulipalo 1960-luvulla, mutta Oulunkylän VPK onnistui sammuttamaan rakennuksen. Vesijohto vedettiin 1963 ja saunarakennus vuodelta 1949 muutettiin asuinkäyttöön 1969. Rapistunut huvila oli vielä uhattuna 1990-luvulla, mutta sen asukkaat onnistuivat ostamaan tontin Ernst Axel Lönngrenin kuolinpesältä 1997. Nyt kiinteistöä hoitaa pieteetillä 10 huoneiston asunto-osakeyhtiö.

Palokärjen yöpesä on ollut pienkerrostalon pihassa Värikujan päässä. Pesäkolo näkyy idästä päin tultaessa suuren männyn rungon puolivälissä. Rödjanin puutalojen liepeillä ja tykkien metsän tuntumassa on elänyt rusakoita, mutta elintiloja ovat viime vuosina vallanneet villit kanit. Kanien myötä alueella liikkuu säännöllisesti hämärän aikana kettuja.

20. Kylänvanhimman puisto

Kaupungin tavoitteena on aikoinaan ollut kehittää Kylänvanhimman puistosta alueellinen leikkipaikka, mutta tämä ei ole oikein edistynyt. Alueella on entisen pölkkypuiston jäännökset noin 1980-luvulta. Pölkkypuistojen tarkoitus oli tarjota lapsille mahdollisuus kiipeilyyn, mutta pölkkyt poistettiin, koska kiipeily oli vaarallista. Puisto ei ole tätä nykyä järin voimaperäisessä hoidossa eikä tiettävästi myöskään tulevaisuuden investointisuunnitelmissa. Siellä harjoitetaan kuitenkin epävirallista jalkapallon peluuta. Tätä tosin hieman haittaa se, että hyvänkokoisien niityn keskelle on tehty kaupungin toimesta tulva- ja valumavesien paisuntapainanne.

Radanvarren takiaisten seassa näkyy rohtoraunioyrttiä. Vanhojen huvilapuutarhojen tanakka valkokukkainen kasvi esiintyy muutamissa paikoissa Helsingissä.

21. Mäkitorppa

Kalliolla on nähtävissä Kottbyn tilan torpan kivijalkoja. Myöhemmin huvilaksi kohonnut Villa Kullatorp mainitaan vuonna 1892 ja vuosisadan vaihteen jälkeen siinä asui kirjakauppias J. A. Falck vaimonsa Huldan ja kahden lapsensa kanssa. Tontti oli Kottbyn tilan vuokraama, kunnes Helsingin kaupunki hankki sen omistukseensa viimeistään 1930-luvulla.

Lastenkoti Kullatorppa muutti tähän viimeistään 1920-luvulla. [KUVA s. 99] Villa Kullatorp oli "vanha lastenkoti" ja vieressä valkoinen uudempi rakennus noin vuodelta 1905. Kullatorpassa asui 24 lasta, jotka Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunta nimesi: lievästi kehityshäiriöisiä, molemmista kieliryhmistä, suurimmaksi osaksi alle kouluikäisiä. Retkiä tehtiin nykyisen Kustaankartanon metsään, jota Rödjan ja Ängsäkerin asukkaat kutsuivat "Kauniiksi metsäksi". Tontilla kasvoi syreenejä ja talvisin oli upea kelkkamäki. Laskiaistiistaina ajettiin kylän halki vuokratulla hevosella ja reellä. 1950-luvulla mäen harjalle tuotiin käytetty raitiovaunu lasten leikkipaikaksi. Samalla peittyivät Oulunkylän suojeluskunnan nuoriso-osaston syksyllä 1939 kaivamat sirpalesuojat.

Helsinkiin liittämisen jälkeen Oulunkylää modernisoitiin rajulla kädellä. Vuoden 1953 asemakaavassa mäkeen kaavoitettiin viisi tonttia nelikerroksisia kerrostaloja varten. Lastenkoti sai lähteä vanhanaikaiseksi ja palovaaralliseksi käyneestä talosta, joka purettiin 1962. Lapset siirrettiin ensin Malmille ja sitten Käpylään Sofianlehdon lastenkotiin, jossa he saivat oman osaston. Viimeinen Patakujan puutaloista paloi 2010.

22. Mäkitorpantie

Pituus 1250 m. Mäkitorpantie linjattiin 1953 vanhojen huvilayhdyskuntien välistä pelloja pitkin. Nyt se muodostaa Oulunkylän henkisen pääväylän yhdessä Siltavoudintien (650 m) kanssa. Läntisellä osuudella avautuu pitkä katunäkymä, jonka varrella on yhtenäinen modernistinen 1960-luvun rakennuskanta. Katutila on aikakautensa ihanteiden mukaisesti ylläpitä. Oulunkylä-Seura onkin tehnyt kaupungille ehdotuksen puiden istuttamiseksi tien pohjoisreunalle puistokadun tyyliin.

Vuonna 2012 hyväksytyt asemakaavamuutoksen mukaan entisen K-kaupan rakennus Mäkitorpantie 30:ssa puretaan ja sen tilalle rakennetaan asuinkerrostalo, jonka julkisivut on pääosin muurattava tiilestä ja rapattava tai slammattava. Katutasoon saa rakentaa liike- tai toimistotiloja. Rakennuksen ja kadun väliin on istutettava puurivi.

Tietolaatikko: Mäkitorpan Autoradio

1970-luvun alussa Pyy Lehtinen teki autoradioasennuksia Mäkitorpantie 26:n autotallisessa Pyytuote-nimellä. Vuonna 1974 hän möi toiminnan 20 000 markalla käpyläläiselle Viile Karttuselle, joka työskenteli Helsingin Puhelinyhdistyksellä työnohjaajana ja oli tehnyt asennushommia poikansa Arin kanssa harrastusmielessä. Seuraavana vuonna Ari Karttunen jätti koulun kesken ja siirtyi täysipäiväisesti yritykseen, jonka nimeksi tuli 1976 Mäkitorpan Autoradio.

Karttuset muuttivat Oulunkylään ja tekivät pitkää päivää yötä myöten. Myymälä ja konttori avattiin Vaasankadulle. Asennukset tehtiin kuitenkin Mäkitorpantiellä huolimatta siitä, että asiakkaiden isommat autot eivät mahtuneet talliin edes kokonaan sisään. Vesijohto oli, mutta WC:ssä käytiin naapurissa Mannalan baarissa.

Samaan aikaan yleistyivät uudet autoradiopuhelimet: merkkeinä Televa, Salora, Nokia (myöhemmin Mobira) sekä ruotsalainen Ericsson. Verkko oli Posti- ja lennätinlaitoksen ylläpitämä käsivälitteinen ARP. Karttuset tutustuivat autopuhelimiin sattumalta ja päättivät ryhtyä Saloran jälleenmyyjiksi. Ensin valmistaja hieman epäili, mutta Karttuset möivätkin jo toisena vuonna pääkaupunkiseudulla enemmän puhelimia kuin Salora itse. Heillä oli tällä 1979 alkaen Mobiran yksinmyyntioikeus. Mäkitorpan Autoradio teki yhteistyötä isojen yritysten ja autoliikkeiden kanssa, sai sitä kautta paljon tilauksia ja autoradio-kaupan yhteydessä myytiin "myös vaimolle puhelin".

Ketjun laajentuessa perustettiin pääkonttori, joka sijoittui Porthaninkadulle Kallioon 1980 ja siirrettiin 1985 Siltavou dintie 23:een. Vuonna 1987, kun yhtiö myytiin Helsingin Puhelinyhdistykselle, sen palveluksessa oli 100 ihmistä ja liikevaihto 100 miljoonaa markkaa. Pian sen jälkeen pääkonttori ja asentamo muuttivat Oulunkylästä hieman väljempiin tiloihin Pitäjänmäelle. Vuonna 1990 Mäkitorpan Autoradio oli Euroopan johtava matkapuhelinmyyjä.

Ari Karttunen vaikutti taustalla, kun 1991 HPY:n johdolla perustettiin Radiolinja kilpailemaan Posti- ja telelaitoksen kanssa matkapuheluiden välittämisessä. Kilpailukiellon päättyessä 1992 Karttunen lähti mukaan Aribom-yhtiöön, joka suuntautui GSM-puhelimiin ja liittyi Telelaitoksen leiriin. Hän jopa vuokrasi vanhan tutun autotallin Mäkitorpantie 26:sta työpajaksi, kunnes 1994 asentamo muutti omaan taloon Mäkitorpantie 30:en.

Telelaitoksen seuraaja Sonera osti Aribomin 2005. Mäkitorppa puolestaan sulautettiin Elisaan jo 2003. Ari Karttunen asuu Oulunkylässä ja toimii nykyään henkilöstövalmentajana. Karttusilla on edelleenkin käytössä Soneran verkon ensimmäiset kaupalliset NMT- ja GSM-numerot.

23. Kylänvanhimmantie 22

Alun perin rapattu hirsitalo on pystytetty tähän 1939, ilmeisesti siirrettynä Helsingistä. Rakennuttajina olivat oulunkyläläinen taksiautoilija Mauno Seppälä ja hänen vaimonsa Meeri. Talon tilat ovat kokeneet useita muutoksia: Kun alkujaan asuntoja oli kuusi, jaettiin niitä sodan aikana ja sen jälkeen pieniin hellahuoneisiin, joissa oli vielä 1950-luvulla valtavasti vuokralaisia. Leskeksi jäänyt Meeri Seppälä asui itse kodissaan 2000-luvulle saakka seuranaan uskollinen koiransa. Nykyisin ulkopuolelta lautavuorattu rakennus palvelee neljän asunnon taloyhtiönä. Yhdessä huoneistossa on ullakkotila otettu asuinkäyttöön 2003.

24. Oulunkylän palvelukeskus

Kokonaisuus valmistui 1993 sisältäen terveysaseman sekä **Oulunkylätalon**, jossa toimii nuorisotalo sekä Helsingin suomenkielisen työväenopiston Pohjoinen alueopisto. Nämä kaikki suunnitteli Simo Järvinen, joka on suunnitellut myös kuusi vuotta aiemmin valmistuneet liikekeskus Ogelin ja Oulunkylän kirjaston. Näin toteutui Oulunkylä-Seuran jo 1970-luvulla esittämä toive koota keskeiselle paikalle laajalti erilaisia palveluita samaan rakennuskokonaisuuteen.

Oulunkylän terveysasema palvelee tällä hetkellä noin 17 100 asukasta. Se remontoidaan vuosina 2012–13 ottamaan vastaan Koskelan lakkautettavan terveysaseman toiminnot, jolloin palveltavan väestön määrä kasvaa 17 200:lla. Kustannusarvio on 2,6 miljoonaa euroa ja samalla tilojen kuukausivuokra nousee 60 000 eurosta 80 000 euroon. Muutostyön yhteydessä tehdään osittainen akustinen saneeraus, jossa korjataan havaittuja ääniongelmia.

Yleisen sivistystyön airuena Helsingin suomenkielinen työväenopisto levittäytyi ydinalueeltaan Kalliosta 1960-luvulla esikaupunkeihin kuuden alueopiston voimin. Oulunkylän kansakoululla alettiin järjestää iltakursseja syksyllä 1967. Ensimmäisinä aineina olivat askartelu, ruotsi, englanti sekä miesten kuntovoimistelu. Oulunkylästä tuli yksi opiston viikkaimmista opetuspaikoista. Viihtyisyyttä iltaopetukseen toivat ala-asteen vanhempainyhdistyksen pitämät kahvilat 1980-luvulla. Osa kieliryhmistä kokoontuu edelleenkin nykyisellä ala-asteella.

Nyt työväenopistolla on Oulunkylässä käytössään varta vasten aikuisopetukseen suunnitellut tilat. Se tarjoaa vuosittain noin 600 kurssia aiheiden kirjon ollessa laaja. Opetuksen ja harrastepiirien ohella on pyritty lisäämään kuntalaisten omaehtoista tilojen ja opetusvälineiden vapaata käyttöä erityisesti kuvataiteessa sekä tietotekniikassa. Kursseilla ja luennoilla käy vuosittain yli 10 000 kurssilaista. Talo tuottaa myös ryhmien valmistamia esityksiä niin musiikissa kuin näyttämö- ja lausunta-aineissa.

25. Oulunkylän kirjasto

Oulunkylän Suomalaisella Seuralla oli kirjastotoimintaa jo vuonna 1919. Ainakin 1920-luvun alussa kirjasto oli avoinna pari kertaa viikossa. Myös koululla oli pienet kirjastot. Alueliitoksen jälkeen kaupunki perusti vuonna 1950 Oulunkylän sivukirjaston. Ensimmäinen sivukirjastonhoitaja oli Sven Hirn, joka kohosi 1963 koko Helsingin kirjastonjohtajaksi. Vuonna 1954 Oulunkylän sivukirjaston kokoelmaan kuului 5612 nidettä ja sinne oli tilattu 23 aikakausilehteä. Kirjalainoja tehtiin 19 760, joista 80 prosenttia suomenkielistä aineistoa. Kirjaston huonoin lainauspäivä oli 1952 olympialaisten maastopyöräilyn keskiviikko. Kirjasto oli motissa ja sieltä lainattiin koko päivänä vain kaksi kirjaa.

Vuonna 1959 kirjasto sai asianmukaiset tilat Oulunkylän kansakoululla Norrtäljentiellä. Juuri sitä ennen sivukirjastonhoitajaksi oli tullut Gun Forslund-Anttila, joka jatkoi tehtävässä vuoteen 1994 saakka. Jo 1970-luvulla tila kävi ahtaaksi ja alettiin puhua uudesta kaupunginosakirjastosta.

Nykyinen kirjastorakennus valmistui uuden kauppakeskuksen pihapiiriin 1987, suunnittelija arkkitehtitoimisto Simo Järvinen & Co, pinta-ala on 819 m². Tilojen ilme uudistui vuonna 2010 laajassa remontissa.

Oulunkylän kirjasto on moderni tiedon ja tarinoiden lähde; eräänlainen asukkaiden olohuone keskellä vireintä Oulunkylää. Kirjaston kokoelma käsittää yli 50 000 teosta, kirjoja, lehtiä, dvd-elokuvia ja cd-levyjä. Lainoja on vuosittain lähes 400 000. Kirjasto on aina ollut suosittu ja oulunkyläläiset ovat olleet ahkeria lainaajia. Oulunkylä-kokoelmaan kuuluu laajalti Oulunkylän historiaa ja nykypäivää kuvaavia teoksia, joista osa ei ole missään muualla saatavilla. Siellä on kuunneltavissa myös pieni kokoelma 90-luvun oulunkyläaiheisia yleisluontoja.

Helsingin kaupungin taidemuseo on sijoittanut kirjastoon oulunkyläläisen Erkki Kannoston pronssiveistoksen Aitiopaikka vuodelta 1975 ja Teemu Luodon veistoksen Leijona vuodelta 1976. Lisäksi kirjastolle on lahjoitettu taideteoksia: Onni Mansneruksen Pukinmäen Boheemi sekä oulunkyläläisen professori Erkki Koposen maalaus Metamorfooseja. Erkki Kannosto on tuonut kirjastoon esille yksityiskokoelmastaan pronssiveistoksen Varjoja Metsässä, joka on pienoismalli vuonna 2005 valmistuneesta monumentaaliteoksesta Vaasan Hovioikeudenpuistossa.

26. Kallioleikkaus

Tyypillistä kalliolta, jossa on vanhaa tummaa liusketta ja siihen tunkeutunutta hivenen nuorempaa graniittia.

Kokonaisuudessaan Suomen kallioperä on hyvin vanhaa. Se on muodostunut noin 3.000 - 1.400 miljoonaa vuotta sitten. Nykyisellään Suomen kallioperä on siis vakainta ja vanhinta Euroopassa. Allamme on paikoitellen jopa 230 kilometriä kiinteässä olomuodossa olevaa kiviainesta, josta vain muutama kilometri on kulunut jääkausien ja rapautumisen yhteydessä.

Yksittäisistä kivilajeista graniitti on maassamme yleisin ja on samalla myös Suomen kansalliskivilaji. Erilaisia seoskiviä (migmatitteja) on noin 22 % maamme kallioperästä. Kallioperästä noin 9 % on erilaisia liuskeita, noin 8 % tummia syväkiviä, noin 4 % kvartsiitteja. Eteläisen Suomen kallioperässä on runsaasti myös kalkkikiveä.

27. Lohkopellontie 15

Sininen puutalo vuodelta 1898. Alueesta on käytetty nimeä Sarkamäki. Huviloita tuolle alueelle rakennettiin 1900-luvun vaihteessa ja sen jälkeen vain 5. Alue on jäänyt Käpylän ja Oulunkylän välille hiukan erilliseksi saarekkeeksi joutuen alueliitoksen jälkeen vähitellen uudisrakennuskohteeksi. Jäljellä on toinenkin komea huvila Kotoniityntien ja Kotoniitynkujan risteyksessä.

Webversio Mäkitorpan kotikaupunkipolusta löytyy Oulunkylän kotisivulta:

<http://www.kaupunginosat.net/oulunkyla/kaupunkipolku>

Tämän tekstin on toimittanut Pauli Saloranta vuonna 2012

Työryhmässä on ollut Oulunkylän kotisivutiimi, Erwin Woitsch, Seppo Oja ja Mats Blomqvist.